

ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΙΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

στα ελληνικά μνημεία unesco

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

► ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΈΡΓΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Αναστασία Λαζαρίδου, Δρ Αρχαιολόγος, Επίτιμη Προϊσταμένη Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων & Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
Νικολέττα Σαραγά, Αρχαιολόγος, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων & Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΣΥΛΛΗΨΗ-ΙΔΕΑ

Ανδρομάχη Κατσελάκη, Δρ Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων & Επικοινωνίας, ΔΑΜΕΕΠ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΒΛΕΨΗ-ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ανδρομάχη Κατσελάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΑΞΗΣ

Νικήτας Γεωργιόπουλος, Αρχαιολόγος, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ανδρομάχη Κατσελάκη

ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Αθηνά Παπαδάκη, Αρχαιολόγος ΜSc Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ-ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σπήλιος Πίστας, Γραφίστας, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

Ελευθερία Βλάχου, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος
Αθηνά Παπαδάκη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ

Ειρήνη-Μαργαρίτα Καλομοίρη, Γραφίστρια-Μουσειολόγος
Βασίλης Δημόπουλος, Γραφίστας, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ
Σπήλιος Πίστας, Γραφίστας, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ
Ειρήνη Χαραλαμπίδη, Γραφίστρια, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ

ISBN 978-960-386-607-7

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού διατηρεί τα πνευματικά δικαιώματα επί των απεικονιζόμενων αρχαίων και επί των φωτογραφιών και ο Οργανισμός Διαχείρισης & Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων εισπράττει τα τέλη δημοσίευσης αυτών (©ΥΠΠΟ-ΟΔΑΠ). Χρησιμοποιούνται επίσης εικόνες με copyright ©UNESCO, ©Wikimediacommons, ©OUR PLACE The World Heritage Collection. Διαφορετική προέλευση εικόνων αναφέρεται στην ενότητα προέλευση εικόνων. Απαγορεύεται η οποιαδήποτε μερική ή ολική ανατύπωση χωρίς την άδεια του εκδότη.

Copyright © 2023 Υπουργείο Πολιτισμού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων
και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων,
Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας

ΕΡΕΥΝΑ-ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ

Ιωάννης Βαξεβάνης, Αρχαιολόγος Βυζαντινών
& Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων
Ελευθερία Βλάχου
Ιωάννης Εβρενόπουλος, Δρ Αρχαιολόγος Προϊστορικών
& Κλασικών Αρχαιοτήτων
Αθηνά Παπαδάκη
Νικήτας Πάσσαρης, Δρ Αρχαιολόγος Βυζαντινών
& Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΝΤΥΠΩΝ

Ιωάννης Βαξεβάνης

ΑΘΗΝΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Pressius Arvanitidis

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΙΝΤΕΟ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ VIDEO
ALTERVISION A.E. BRANDING & DESIGN

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΚΕΙΜΕΝΑ ΒΙΝΤΕΟ

Ανδρομάχη Κατσελάκη
Νικήτας Γεωργιόπουλος
Αθηνά Παπαδάκη
Σπήλιος Πίστας

ΑΦΗΓΗΣΗ

Λίνα Αντωνιάδου

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Documentary», «World Travel» by Lexin Music © Pixabay

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ & ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ι. ΑΣΠΙΩΤΗΣ ΠΟΛΥΠΤΥΧΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ΚΕΙΜΕΝΑ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ

Ανδρομάχη Κατσελάκη
Νικήτας Γεωργιόπουλος
Αθηνά Παπαδάκη

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Translix USCS IKE

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Φωτογραφικό Αρχείο ΥΠΠΟ, ©ΥΠΠΟ-ΟΔΑΠ
Φωτογράφιση για τη ΔΑΜΕΕΠ:
Radiant Technologies – Αντρέας Σαντρουζάνος,
Σπήλιος Πίστας, **Ειρήνη Χαραλαμπίδη**
© Wikimedia commons
Βρετανικό Μουσείο ©The Trustees of the British Museum
© UNESCO
© OUR PLACE The World Heritage Collection
Τα εικονίδια/σύμβολα προέρχονται από το www.flaticon.com

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Γεώργιος Κόκκος, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού,
Προϊστάμενος Τμήματος Υποστήριξης Λειτουργίας, ΔΑΜΕΕΠ
Κυριακή Γεωργαλή, ΤΕ Διοικητικού Οικονομικού, ΤΕΠΕ, ΔΑΜΕΕΠ
Παρασκευή Μπράγκα, ΤΕ Διοικητικού Οικονομικού, ΤΜΥΛ, ΔΑΜΕΕΠ
Ιωάννα Ντζιαδήμα, ΤΕ Λογιστών

Ευχαριστούμε το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη για τη δωρεάν χρήση του εικονογραφικού υλικού από την ιστοσελίδα www.travelogues.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020.

Οδηγός για τον εκπαιδευτικό

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	03
Ομάδα ενδιαφέροντος.....	04
Στόχοι.....	05
Α΄ Ενότητα: Παρουσίαση υλικού	
Ιστότοπος & βίντεο...Στην τάξη και όχι μόνο!.....	06
Οδηγός για τον εκπαιδευτικό.....	08
Εκπαιδευτικές κάρτες.....	09
Έντυπα παρουσίασης των μνημείων.....	10
Δομή του εντύπου παρουσίασης μνημείων.....	12
Αξιοποίηση του υλικού...σε βάθος χρόνου.....	16
Αξιοποίηση του υλικού...στα γρήγορα.....	17
Β΄ Ενότητα: Βασικές έννοιες	
Οι λέξεις κρύβουν την αλήθεια.....	18
Ένας παγκόσμιος οργανισμός για μία παγκόσμια υπόθεση.....	19
Μία σύμβαση σταθμός.....	20
Τα κύρια χαρακτηριστικά της Σύμβασης για την Παγκόσμια Κληρονομιά.....	21
Ο δεκάλογος της αριστείας.....	22
Δεν υπάρχει κληρονομιά χωρίς κληρονόμους!.....	23
Σχεδιάζουμε το μέλλον μας.....	24
Οι 17 στόχοι για να αλλάξουμε τον κόσμο μας!.....	25
Γ΄ Ενότητα: Δραστηριότητες	
Ώρα για παιχνίδι.....	26
Διαθεματικές δραστηριότητες.....	29
Διαθεματικές συνδέσεις.....	32
Σημειώσεις – Βιβλιογραφία.....	33

Εισαγωγή

Το πολυδιάστατο εκπαιδευτικό υλικό με τίτλο «**Μνημειώδεις περιπέτειες στα ελληνικά μνημεία της UNESCO**» αποτελεί έργο του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού¹.

Μέσα από αυτό σημαντικά αρχαία ιερά, βυζαντινοί ναοί, μεσαιωνικές πόλεις και λιμάνια, σε διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας, παρουσιάζονται κάτω από το κοινό πρίσμα της εγγραφής τους ως Μνημεία Εξέχουσας Παγκόσμιας Ακτινοβολίας. Η απαρίθμηση των 18 μέχρι σήμερα εγγραφών ακολουθεί τη χρονική σειρά της ένταξής τους στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, με σκοπό να ταξιδέψει νοερά σε αυτά μικρούς και μεγάλους.

Τα μνημεία παρουσιάζονται με ποικίλα παιδαγωγικά εργαλεία, έτσι ώστε να αναδειχθούν τα στοιχεία που τα καθιστούν ξεχωριστά, αλλά και τα κοινά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την ιστορική τους πορεία. Το παρεχόμενο υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί επιλεκτικά ή συνδυαστικά, ανάλογα με τη συνολική διάρκεια της δράσης, τις δυνατότητες και τα ενδιαφέροντα κάθε ομάδας. Ζητούμενο είναι να αναδειχθούν οι διαφορετικές πτυχές του θέματος μέσα από τον διάλογο, την αλληλεπίδραση και τη διάδραση. Το πλούσιο αυτό υλικό παρέχεται σε ψηφιακή και έντυπη μορφή.

ΨΗΦΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

Ιστότοπος greekunescomonuments.gr με:

- Κύριο υλικό με τα έντυπα σε μορφή e-books.
- Πρόσθετο βοηθητικό υλικό.
- Διαδικτυακές δραστηριότητες.
- Τρία ψηφιακά έντυπα με προτάσεις δραστηριοτήτων.
- Ενημερωτική ταινία μικρού μήκους.

ΕΝΤΥΠΟ ΥΛΙΚΟ

Φάκελος με:

- Παιδαγωγικό οδηγό για τον εκπαιδευτικό.
- 22 εκπαιδευτικές κάρτες διπλής όψης.
- 18 έντυπα παρουσίασης για κάθε ελληνικό μνημείο που έχει εγγραφεί στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς.
- Αφίσα, τσάντα.

Ομάδα ενδιαφέροντος

Το υλικό του έργου απευθύνεται πρωτίστως στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δηλαδή σε μαθητές ηλικίας 10–15 ετών, καθώς διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις και τα γνωστικά εφόδια για να κατανοήσουν τις έννοιες που πραγματεύεται και να αξιοποιήσουν τα προσφερόμενα εργαλεία στο σύνολό τους.

Ωστόσο, με την κατάλληλη προσαρμογή, το διαθέσιμο έντυπο και ψηφιακό υλικό μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί και για τις εκπαιδευτικές ανάγκες περισσότερων τάξεων, καθώς και από το ευρύ κοινό.

Η ψηφιακή διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού στην ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα διευκολύνει την πρόσβαση σε όλους: στο μαθητικό και το ευρύ κοινό στην Ελλάδα, αλλά και στον κόσμο! Προσδίδει αυτονομία και ευελιξία στη χρήση των ποικίλων παιδαγωγικών εργαλείων και επιτρέπει την προσαρμογή τους για άτομα μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας, ειδικές ομάδες κοινού, αλλά και για άτομα με δυσκολίες στην όραση, την κίνηση ή τη νόηση.

Οι μαθητές καλούνται να στρέψουν το βλέμμα τους σε ιδιαίτερου κάλλους ή ιστορικής ή αρχιτεκτονικής αξίας μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας και να τους ανακαλύψουν βιωματικά. Μέσα από θεματικούς περιπάτους να διαμορφώσουν τη δική τους οπτική γωνία, ώστε να συνειδητοποιήσουν τις συνεχείς μεταβολές, να συνδέσουν τα αποτυπώματα της ιστορίας με τις μνήμες, αλλά και να αναγνωρίσουν τις προοπτικές που διαμορφώνονται για το παρόν και το μέλλον. Έτσι, ενισχύεται η εμπειρική γνώση, αναπτύσσονται η εικαστική έκφραση και δημιουργία και παράλληλα αναδεικνύεται η συλλογική αλλά και η ιδιαίτερη ταυτότητα κάθε τόπου.

ΣΚΟΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

- Να κατανοήσουν τις έννοιες: μνημείο, κληρονομιά, παγκοσμιότητα, καθώς και την έννοια της «εξέχουσας παγκόσμιας σημασίας» και να «ξεκλειδώσουν» το γρίφο της «πολιτιστικής κληρονομιάς».
- Να γνωρίσουν τον παγκόσμιο οργανισμό για τον πολιτισμό και την εκπαίδευση UNESCO και τον ρόλο του στην προστασία παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Να εξοικειωθούν με τα ελληνικά μνημεία και τον ελληνικό πολιτισμό.
- Να γνωρίσουν το παρελθόν του τόπου τους και να κατανοήσουν τη σημασία του.
- Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα αποδοχής και προστασίας της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, της τοπικής αλλά και της παγκόσμιας.
- Να αναπτύξουν τις δημιουργικές τους ικανότητες και να καλλιεργήσουν τις πνευματικές δεξιότητες της ανάλυσης και της σύνθεσης, μέσα από τη βιωματική και διαδραστική χρήση του εκπαιδευτικού υλικού.

Ιστοτόπος & Βίντεο...

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Με διαφορετικό βαθμό δυσκολίας:

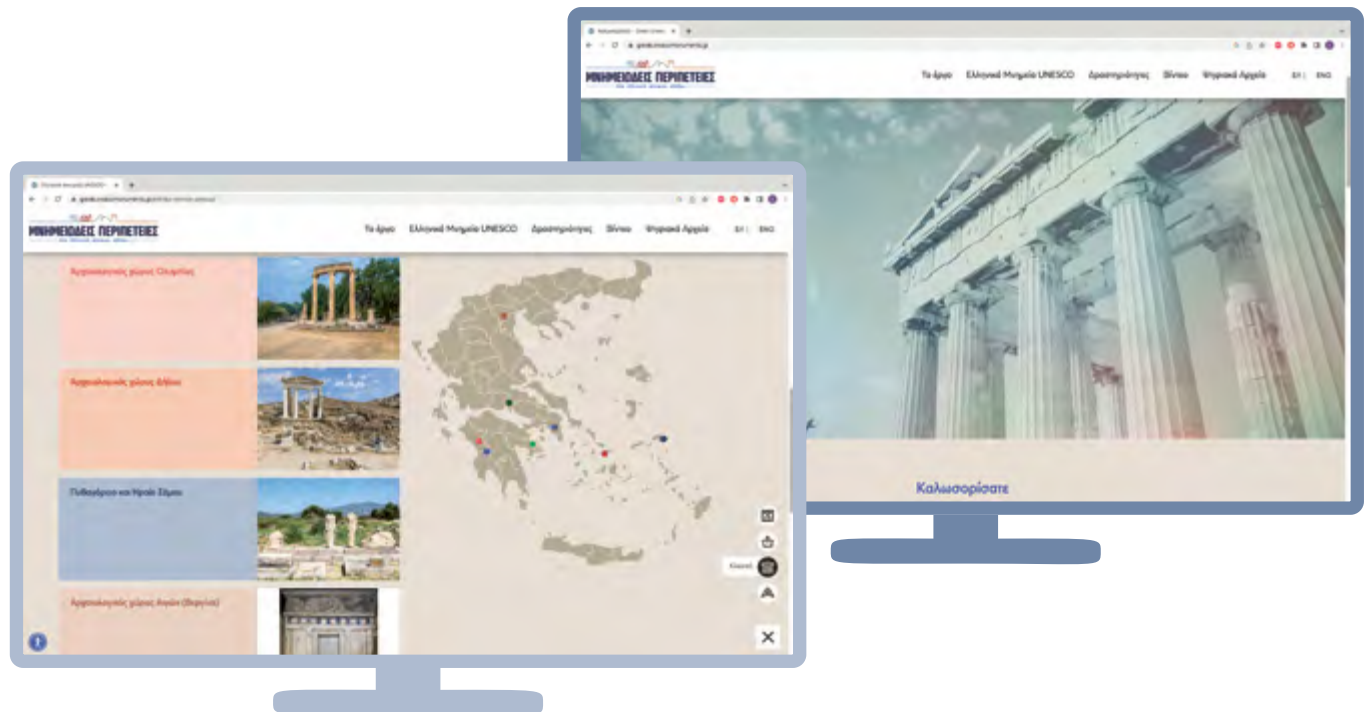
- Παιχνίδι παζλ (puzzle).
- Παιχνίδι μνήμης (τύπου memo).
- Παιχνίδι ερωτήσεων.
- Διαδραστικό βίντεο, όπου κρύβονται μικρά μυστικά για τα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς.
- Podcast «Ταξιδεύω ακούγοντας». Μέσα από ολιγόλεπτες πρωτότυπες αφηγήσεις οι ακροατές περιδιαβαίνουν στα μνημεία παρέα με συνοδούς από το παρελθόν. Άτομα με προβλήματα όρασης, αλλά και μικρότερες ηλικιακά ομάδες καλούνται να γνωρίσουν με γρήγορο και ενδιαφέροντα τρόπο το κάθε μνημείο και να εξοικειωθούν με τη ζωή στο παρελθόν.
- Ψηφιακά έντυπα δραστηριοτήτων:
 - «Μαθαίνω για την UNESCO–Αποκρυπτογραφώ τα μνημεία»: για εκτύπωση, για την κατανόηση των βασικών εννοιών.
 - «Ανακαλύπτω τα μνημεία»: για εκτύπωση και χρήση κατά την επίσκεψη σε μνημείο και αρχαιολογικό χώρο.
 - «Εξερευνώ τα μουσεία»: για εκτύπωση και χρήση κατά την επίσκεψη σε μουσείο.

Γνώση προσβάσιμη σε όλους!

Στον ιστοτόπο www.greekunescomonuments.gr διατίθεται στην ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα όλο το έντυπο υλικό του εκπαιδευτικού φακέλου σε ψηφιακή μορφή (flip book και pdf), καθώς και πρόσθετο πληροφοριακό και φωτογραφικό υλικό, προτάσεις για δραστηριότητες και παιχνίδια.

Κύριο υλικό

Τα δεκαοκτώ ελληνικά μνημεία παρουσιάζονται με τη σειρά ένταξης στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Την περιήγηση στον χώρο και στον χρόνο διευκολύνουν ο διαδραστικός χάρτης και το χρονολόγιο «**Μέσα στον χρόνο**». Η φωτοθήκη διαθέτει πλούσιο φωτογραφικό υλικό και η μετάβαση στον υπερσύνδεσμο www.odysseus.culture.gr του Υπουργείου Πολιτισμού παρέχει επιμέρους πληροφορίες για κάθε μνημείο και αρχαιολογικό χώρο.

... στην τάξη και όχι μόνο!

ΤΑΙΝΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ (ΒΙΝΤΕΟ)

Η ταινία «Μνημειώδεις περιπέτειες στα ελληνικά μνημεία unesco» παρουσιάζει σε λίγα λεπτά:

- τον ρόλο της UNESCO παγκοσμίως
- τις βασικές έννοιες: μνημεία, πολιτισμική κληρονομιά, παγκοσμιότητα
- τα ελληνικά μνημεία που έχουν εγγραφεί στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO
- την ομώνυμη εκπαιδευτική δράση.

Η ταινία αποτελεί την κατάλληλη εισαγωγή στην παρουσίαση του θέματος, αλλά μπορεί να αξιοποιηθεί κατά την κρίση του εκπαιδευτικού και στα επόμενα στάδια.

ΜΑΘΑΙΝΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Η ταινία μικρού μήκους παρέχεται και σε **διαδραστική μορφή** με τίτλο «Εξερευνώ παρατηρώντας», εμπλουτισμένη με πρόσθετες πληροφορίες, για πιο στοχευμένη εκπαιδευτική χρήση και γνωριμία με συγκεκριμένα μνημεία.

Πρόσθετο βοηθητικό υλικό

Στον ιστότοπο περιλαμβάνεται και πρόσθετο υλικό που προσδίδει ευρύτερη διάσταση στη γνωριμία με τα ελληνικά μνημεία UNESCO.

- «**Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές στα ελληνικά μνημεία της UNESCO**»: Παρατηρείστε τη σχέση που είχαν τα μνημεία με το περιβάλλον στο παρελθόν, ενημερωθείτε για τους κινδύνους που τα απειλούν στο παρόν και αναλάβετε δράση για το μέλλον!
- «**Διαβάζουμε μια πόλη από το Α ως το Ω**»: Τα μνημεία έχουν τις δικές τους λέξεις! Λύστε τον γρίφο των λέξεων και κατανοήστε τις αρχαίες πόλεις με το ψηφιακό λεξικό αρχιτεκτονικής!

Οδηγός για τον εκπαιδευτικό

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

- Το παρόν ενημερωτικό έντυπο παρουσιάζει το **εκπαιδευτικό υλικό** και τους στόχους του. Με σύντομα και εύληπτα κείμενα, εικονογραφικό υλικό και ενδεικτική βιβλιογραφία, προσφέρει το γνωστικό υπόβαθρο και το παιδαγωγικό υλικό που απαιτείται για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ποικίλων δράσεων. Περιλαμβάνει επίσης:
- **Πληροφοριακό υλικό** για τον οργανισμό UNESCO και τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.
- **Επεξήγηση των βασικών εννοιών** που αποτελούν το αντικείμενο του έργου: μνημείο, πολιτιστική κληρονομιά, παγκοσμιότητα και εξέχουσα σημασία.
- **Οδηγίες** για την αξιοποίηση του περιεχομένου του φακέλου και του ψηφιακού υλικού.
- **Προτάσεις για δραστηριότητες**, στο πλαίσιο της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης.

Οι λέξεις κρύβουν την αλήθεια

Κατανοώ τις βασικές έννοιες και...λύνω τον γρίφο των μνημείων

ΜΝΗΜΕΙΟ

Μνημεία θεωρούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά κάθε χώρας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ είναι το σύνολο των υλικών και των άυλων αγαθών που χαρακτηρίζουν τον πολιτισμό μιας ομάδας ή κοινωνίας, σε μία περιοχή, και κληροδοτείται από τις παλαιότερες γενιές στις νεότερες. Σε αυτήν περιλαμβάνονται:

- ο σκέτος πολιτισμός, δηλαδή τα αινίματα μνημεία, όπως κτίρια, μνημεία, τοπία, και τα κινητά μνημεία, όπως βιβλία, έργα τέχνης και τεχνήρια,
- ο άυλος πολιτισμός, όπως η λογογραφία, έθιμα και παραδόσεις, παραδοσιακές τεχνικές, η γλώσσα, ο χορός, η μουσική κλπ.
- και η «φυσική» κληρονομιά, που περιλαμβάνει σημαντικά φυσικά τοπία, φυσικά φαινόμενα και τη βιοποικιλότητα.

¹ Thomas F. Gahagan, A. BOWEN και H. FISHER

«Την πλάση οι αρχαίοι Έλληνες τη λέγανε Κόσμο, που θα πει στολίδι, μα ιδιαίτερα Κόσμο είχανε σαν βρίσκονται από τους Γκις και τη στολίζουν σα να 'ναι το πλουσιωμένο ρούκι της. Τον παλιόν καιρό οι καπότες κεντούσανε στα ρούκια τους ζώμνια* που παρσάτινανε αλ-λού τον Ουρανό με τ' άστρα, αλλού τη Γης με τα λουλούδια, αλλού τη Θάλασσα με τα ψάρια. Και τα πιο πολλά αγάλματα παρσάτινανε αλληγορικά με πρόσωπα τότε τη Θάλασσα, τότε τον Ήλιο, τότε το Φεγγάρι κι άλλα».

Θέων Κόντογλη, ο Αισωφόρος, 1935¹.

Ένας παγκόσμιος οργανισμός για μια παγκόσμια υπόθεση!

«Καθώς οι πόλεμοι ξερνούν στο μυαλό των ανθρώπων, είναι στο μυαλό των ανθρώπων που πρέπει να κρατασθεύνει οι άμυνες της ειρήνης».

Εισαγωγικό κεφάλαιο Καταστατικό Πράσινο UNESCO, 1946

Γνωρίζω την UNESCO

Η φήμη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου ανέδειξε την ανάγκη της ερμηνείας συμβίωσης των εθνών και της αποδοχής των διαφορετικών πολιτισμών. Έτσι, στις 16 Νοεμβρίου 1945, ίδρύεται ένας παγκόσμιος οργανισμός, η UNESCO.

Η UNESCO ανήκει στο σύστημα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Δραστηριοποιείται με έδρα το Παρίσι σε όλον τον κόσμο και προωθεί την αλληλεγγύη της ανθρωπότητας με τον σεβασμό και τη συνεργασία των εθνών στην Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό και τα Επιστήμες, όπως φανερώνει το αρμονικό της United Nations Educational Scientific and Cultural Organization.

Εμβλημα της είναι η πρόσηψη ενός αρχαίου ελληνικού ναού (μνημειωμένο από τον Παρθενώνα), τη θέση των δωρικών κolumnών του οποίου κατέχουν τα αρχικά του ονόματός της¹.

Η προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς έχει ως σκοπό να οργανώσει τις τοπικές κοινωνίες σε κάθε άκρη της γης για τον αποδοτικό ρόλο που αυτές παίζουν στα όπλα τους και να τις ευαισθητοποιήσει για το βέλτιστο αυτές τις κληρονομίες, ώστε να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την προστασία και συντήρησή της.

Αξιοποίηση του υλικού... σε βάθος χρόνου

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει να ασχοληθεί με τα μνημεία γενικά και να τα συγκρίνει (ανά χρονολογική περίοδο ή ανά χρήση και λειτουργία κλπ.), οριζώντας αρκετές διδακτικές ώρες. Μπορεί επίσης να οργανώσει ετήσιο project που θα περιλαμβάνει όλα τα μνημεία ή διαιεσματικό project και να επιλέξει να ασχοληθεί με μία ή περισσότερες θεματικές σε κάθε έντυπο για όλα τα μνημεία.

* Παρέχεται ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του υλικού στον ιστότοπο.

1ο ΒΗΜΑ
Ενημερώνομαι

Η πρόβλεψη της ταινίας μπορεί γέφυρα στην τους μαθητές στο θέμα. Ο οδηγός για τον εκπαιδευτικό και το ψηφιακό έντυπο «Μαθαίνω για την UNESCO-Αποκαταστήματα τα μνημεία παρουσιάζει τα βασικά έννοιές του, και εξετάζουν με την αρχολογία των μνημείων.

2ο ΒΗΜΑ
Γνωρίζω

Τα έντυπα των μνημείων, οι εκπαιδευτικές κάρτες και ο ιστοτόπος (με διαδραστικό χάρτη, διαδραστικό βίντεο, παιχνίδια, ακουστική περιγραφή/ροδάκι, ψηφιακό έντυπο δραστηριοτήτων) βοηθούν τους μαθητές να γνωρίσουν τα μνημεία.

Με τη βοήθεια των πληροφοριών υλικού παρουσιάζονται τους μαθητές να τα περιγράφουν, να εντοπίζουν και να περιγράφουν το χαρακτηριστικό τους, κυρίως αυτά που τα καθιστούν ιδιαίτερα σημαντικά.

Με βάση τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα της ομάδας οργανώνεται συζήτηση και επισκέψεις σε ένα ή περισσότερα μνημεία. Αφιερώνεται χρόνο στην γνωριμία με τα μνημεία. Ανακαλύπτει μνημεία στην περιοχή σας, στα οποία η σχολική τμή έχει πρόσβαση, για σύγκριση και επικοινωνία με άλλους.

3ο ΒΗΜΑ
Εμβαθύνω

Για την εμβάθυνση σε επιμέρους έννοιες προτείνεται η χρήση του έντυπου υλικού του φακέλου, ανά μνημείο ή ανά θεματική έννοια, καθώς και η αξιοποίηση του ιστοτόπου.

Συνδυάζει το αφήγημα με σχολική επίσκεψη σε αρχαιολογικό χώρο, μνημείο ή μουσείο, σε ένα ή περισσότερα από αυτά που παρουσιάζονται στο φάκελο, αλλά και σε τοπικά μνημεία στα οποία υπάρχει πρόσβαση της σχολικής ομάδας.

Γνωρίζει καλύτερα τα μνημεία, τα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους του τόπου σας.

ΠΑΙΞΤΕ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΑΣ!

4ο ΒΗΜΑ
Εναρμόζω

Για την ολοκλήρωση κάθε βήματος αξιοποιείται τις προτάσεις δραστηριοτήτων στον οδηγό για τον εκπαιδευτικό, τα παιχνίδια και τα ψηφιακά έντυπα δραστηριοτήτων στον ιστοτόπο: «Μαθαίνω για την UNESCO-Αποκαταστήματα τα μνημεία», «Ανακαλύπτω τα μνημεία» και «Εξερευνώ τα Μουσεία».

Δραστηριότητες-Ώρα για παιχνίδι!

Ανακαλύψτε το θέμα και κατανοήστε τις βασικές έννοιες

- Δείτε αναλυτικές προτάσεις και ανέκδοτα παρουσιάσεις του θέματος στο ψηφιακό έντυπο «Μαθαίνω για την UNESCO-Αποκαταστήματα τα μνημεία και λάβετε δράση!

- Φτιάξτε στυλολόγους ή χρησιμοποιήστε το στυλολόγο στο ψηφιακό έντυπο και λύστε τον γρίφο!

- Κατανοήστε την ποικιλότητα και την πολυμορφία της Παγκόσμιας Κληρονομιάς: Το βασικό εργαλείο για να γνωρίσετε τα μνημεία της UNESCO είναι ο ιστοτόπος του Κέντρου Πληροφοριών Κληρονομιάς.

- Γνωρίστε τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού υλικού του ΟΗΕ με επιπλέον παιχνίδια, παραμύθια και άλλα δράσεις!

- Διεξάγετε στα ελληνικά το βιβλίο «Παιδικά παραμύθια για ένα δικαιότερο κόσμο»

ΕΔΩ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ!

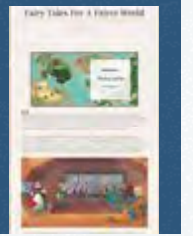
- Βασικό υλικό – Ψηφιακό έντυπο: <https://www.greekunescomonuments.gr>

- Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς: whc.unesco.org

- Περιφερειακό Κέντρο Πληροφοριών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών: <https://unic.org/el/εναλλακτικό-υλικό-3/>

- Παιδικά παραμύθια για ένα δικαιότερο κόσμο: <https://storybook.un.org/list-of-chapters-gr>

- Εμπνευσμένο παιχνίδι ΟΗΕ «Εκουμενικά στόχοι» <https://go-goals.org>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

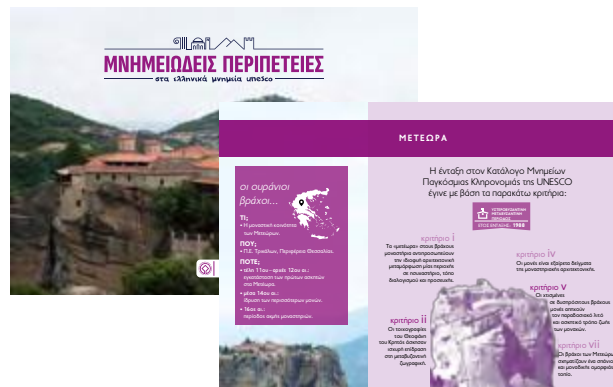

ΦΟΡΗΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Στον φάκελο περιλαμβάνονται 22 κάρτες δύο όψεων σε μέγεθος A4. Χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τα έντυπα, για παιχνίδια ερωτήσεων, γνώσεων και εμπέδωσης.

- Μία κάρτα αναφέρει στη μία όψη τα δέκα βασικά κριτήρια ένταξης στον Κατάλογο Μνημίων Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Στην άλλη όψη παρουσιάζεται ο «ενάρκτος κύκλος» της πολιτιστικής κληρονομιάς και επισημαίνονται οι θετικές ενέργειες που επιφέρουν αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα.

- Κάθε μία από τις υπόλοιπες 21 κάρτες φέρει στη μία όψη φωτογραφία ενός μνημείου χωρίς το όνομα του, ενώ στην πίσω όψη τα σημαντικά στοιχεία ταυτότητας του μνημείου στον Κατάλογο Μνημίων Παγκόσμιας Κληρονομιάς UNESCO. Οι κάρτες μοιράζονται στους μαθητές ή απλώνονται στη μέση της ομάδας, βοηθώντας τους μαθητές να επικεντρωθούν στα συγκεκριμένα μνημεία και να αναρωτηθούν για αυτά μέσα από την παρατήρηση και το παιχνίδι.

Έντυπα παρουσίασης των μνημείων

18 εγγραφές UNESCO... 18 έντυπα

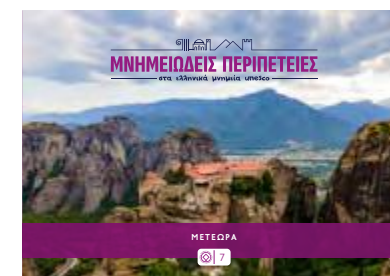
Κάθε έντυπο αντιστοιχεί σε μία εγγραφή στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Τα 18 έντυπα περιγράφουν μνημεία σε 21 περιοχές της χώρας, καθώς ορισμένες εγγραφές αφορούν σε περισσότερα του ενός μνημεία που συνανήκουν σε μία ένταξη. Η σειρά των εντύπων έγινε σύμφωνα με τη χρονική σειρά της ένταξης των μνημείων. Κάθε μνημείο παρουσιάζεται μέσα από δέκα κοινές θεματικές, οι οποίες καλύπτουν τις πιο σημαντικές πτυχές για την μελέτη ενός μνημείου, με εύληπτα και σύντομα κείμενα.

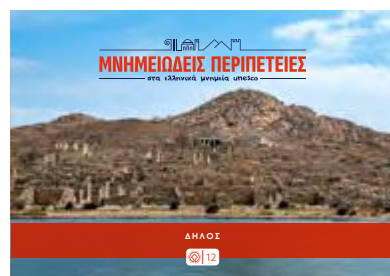
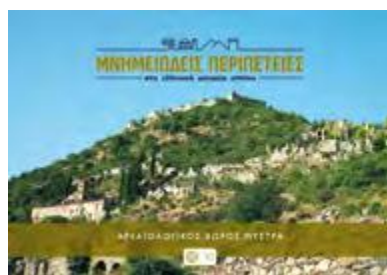
Η κοινή δομή των εντύπων διευκολύνει την οριζόντια αξιοποίησή τους, δίνοντας τη δυνατότητα στην ομάδα να διατρέξει όλα τα μνημεία με έναν κοινό άξονα ανά θεματική και να ανακαλύψει ομοιότητες και διαφορές. Οι λέξεις που περιγράφουν αρχιτεκτονικούς όρους γράφονται με κυρτή γραφή. Αναλύονται συνήθως σύντομα στο έντυπο, αλλά υπάρχει εκτενής περιγραφή τους στο ψηφιακό έντυπο **«Διαβάζοντας μια πόλη από το Α ως Ω»**, που αποτελεί σημαντικό βοήθημα για την καλύτερη κατανόηση των αρχαίων πόλεων, και είναι αναρτημένο στον ιστότοπο www.greekunescomonuments.gr.

Τα έντυπα δεν παρέχουν εξαντλητικές πληροφορίες για κάθε μνημείο, αλλά δίνουν ερεθίσματα που κεντρίζουν το ενδιαφέρον μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις, καλώντας σε ανακαλυπτικές, ομαδοσυνεργατικές και διαθεματικές δραστηριότητες με στόχο:

- Τη γνωριμία με τα μνημεία, τοποθετώντας τα στον χώρο και στον χρόνο και συνδέοντας το φυσικό με το ανθρωπογενές περιβάλλον.
- Την κατανόηση της ξεχωριστής πολιτισμικής τους αξίας.
- Τη διερεύνηση της παγκόσμιας διάστασης και της σύγχρονης ακτινοβολίας τους.
- Τον προβληματισμό γύρω από τους τρόπους προστασίας, διαχείρισης και ανάδειξής τους, αναγνωρίζοντας κινδύνους και απειλές.
- Την ανάπτυξη του αισθήματος της ατομικής και συλλογικής ευθύνης.

Επιλογή και σύνθεση

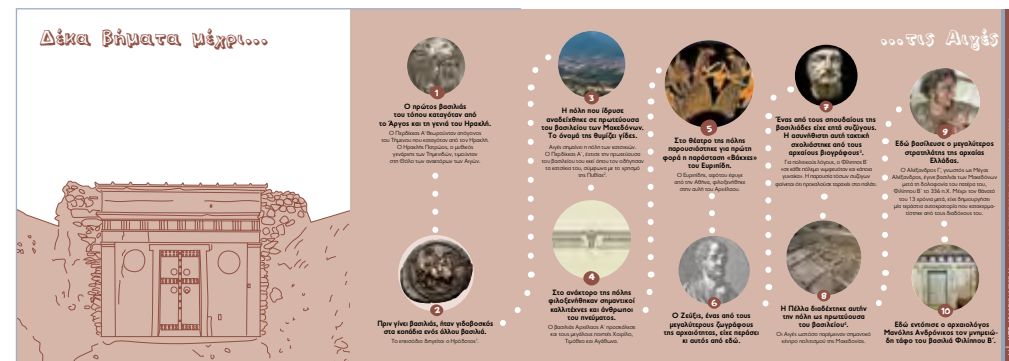
Σε όλα τα στάδια, η τάξη ενθαρρύνεται να παρατηρεί, να συγκρίνει, να αναλύει και να συνθέτει δεδομένα, να αξιοποιεί δηλαδή το υλικό για άλλα μνημεία του ελλαδικού χώρου ή και του κόσμου.

Ο εκπαιδευτικός και η ομάδα μπορεί να επιλέξει να ασχοληθεί με όλες τις θεματικές ενός επιλεγμένου μνημείου ή να λειτουργήσει συνθετικά, δηλαδή να συγκρίνει μία συγκεκριμένη θεματική περισσότερων μνημείων και να προβληματιστεί σχετικά με αυτά. Τα έντυπα αποτελούν την αφετηρία για συζήτηση, είτε στη σχολική τάξη, πριν την επίσκεψη στον χώρο, είτε στο μνημείο, στο πλαίσιο της γνωριμίας με αυτό.

Οι διαφορετικές πτυχές του θέματος/μνημείου και οι ποικίλες πληροφορίες που παρέχονται μπορούν να αξιοποιηθούν και σε μαθήματα σχετικά με ιστορία, γεωγραφία, περιβαλλοντική εκπαίδευση, μαθηματικά, λογοτεχνία, εικαστικά, θεατρική αγωγή, πληροφορική, κλπ.

Ακολουθεί η αναλυτική παρουσίαση κάθε ενότητας:

Η εισαγωγική δραστηριότητα βασίζεται στην ανακαλυπτική μέθοδο. Σκοπός είναι οι μαθητές να συγκεντρώσουν δέκα στοιχεία που θα τους επιτρέψουν να ανακαλύψουν και να ταυτίσουν το μνημείο, προχωρώντας από τα λιγότερο γνωστά στα πιο γνωστά.

Η πρώτη γνωριμία με το μνημείο γίνεται με τη μορφή εικονογραφημένης σύντομης ιστορίας (κόμικ) και συνοδός έναν φανταστικό χαρακτήρα, που εμπνέεται από υπαρκτές μορφές της ιστορίας του μνημείου. Η ιστορία εξελίσσεται σε εποχή κοντά στην ακμή κάθε μνημείου και συχνά χρησιμοποιούνται τα συμβατικά ονόματα κάθε μνημείου ή η αναπαράστασή τους, καθώς πολλά από αυτά δεν σώζονται μέχρι σήμερα στην αρχική τους μορφή. Στόχος είναι η γνωριμία με το μνημείο και τα βασικά χαρακτηριστικά του, όσο αυτό ήταν ενταγμένο λειτουργικά στη ζωή του τόπου, αλλά και η χάραξη μίας διαδρομής για τον σημερινό επισκέπτη, με βάση τα σωζόμενα κατάλοιπα.

Το περιβάλλον... και το τοπίο

[illegible]

Το Μνημείο ...στον χρόνο

Το συνοπτικό χρονολόγιο περιλαμβάνει βασικούς σταθμούς της ιστορίας του μνημείου, ώστε αυτό να συνδεθεί με το ευρύτερο ιστορικό–πολιτισμικό πλαίσιο της περιόδου, αλλά και την αντίστοιχη σχολική ύλη.

Μορφές μέσα στους αιώνες

[illegible]

Δομή του εντύπου παρουσίασης μνημείων

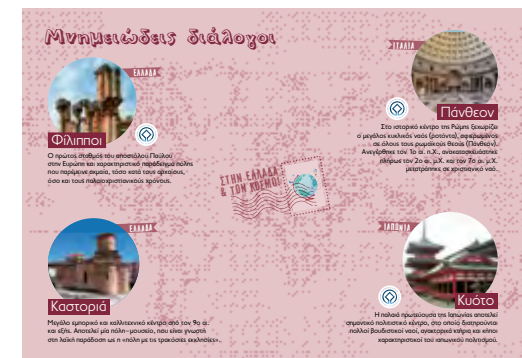
Ένα μνημείο γεννιέται

Ένα μνημείο δεν ιδρύθηκε εξ αρχής ως «μνημείο», αλλά εξυπηρετούσε συγκεκριμένες χρήσεις, ανάγκες και λειτουργίες, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Στην ενότητα αυτή παρέχονται χαρακτηριστικά τεκμήρια (χαρακτικά, έγγραφα, κείμενα, φωτογραφίες, αρχαιακό υλικό), με στόχο να κατανοήσει η ομάδα τη διαδικασία της έρευνας, της «ανακάλυψης», της ανάδειξης της ιδιαίτερης σημασίας και, εν τέλει, της «μνημειοποίησης» του χώρου.

Μνημειώδεις διάλογοι στην Ελλάδα και στον κόσμο

Σεβασμός, αλληλοκατανόηση, συνεργασία και διάλογος αποτελούν βασικές αρχές της UNESCO. Η αναγνώριση της ιδιαίτερης αξίας ενός μνημείου δεν συνεπάγεται τη μοναδικότητά του, ούτε τον αποκλεισμό διαφορετικών πολιτισμών ως μη σημαντικών ή αξιόλογων. Στην ενότητα αυτή τονίζεται η αρχή ότι ο ανθρώπινος πολιτισμός είναι ένα πλέγμα αλληλεπιδράσεων και ανταλλαγών. Σε αυτό το πνεύμα, το κάθε μνημείο συνομιλεί με άλλα τέσσερα: δύο από τον ελλαδικό χώρο και δύο από άλλες χώρες. Αφορμή, κάποιο κοινό χαρακτηριστικό, περισσότερο ή λιγότερο προφανές.

Αξιοποίηση του υλικού... σε βάθος χρόνου

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει να ασχοληθεί με τα μνημεία γενικά και να τα συγκρίνει (ανά χρονολογική περίοδο ή ανά χρήση και λειτουργία κλπ.), αφιερώνοντας αρκετές διδακτικές ώρες. Μπορεί επίσης να οργανώσει **ετήσιο project** που θα περιλαμβάνει όλα τα μνημεία ή **διαθεματικό project** και να επιλέξει να ασχοληθεί με μία ή περισσότερες θεματικές σε κάθε έντυπο για όλα τα μνημεία.

* Παρέχεται ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του υλικού στον ιστότοπο.

1ο ΒΗΜΑ

Ενημερώνομαι

Η προβολή της **ταινίας μικρού μήκους** εισάγει τους μαθητές στο θέμα. Ο **οδηγός για τον εκπαιδευτικό** και το **ψηφιακό έντυπο** «Μαθαίνω για την UNESCO – Αποκρυπτογραφώ τα μνημεία» παρουσιάζει τις βασικές έννοιές του, και εξοικειώνει με την ορολογία των μνημείων.

2ο ΒΗΜΑ

Γνωρίζω

Τα **έντυπα των μνημείων**, οι **εκπαιδευτικές κάρτες** και ο **ιστότοπος** (με διαδραστικό χάρτη, διαδραστικό βίντεο, παιχνίδια, ακουστική περιήγηση/podcasts, ψηφιακά έντυπα δραστηριοτήτων) βοηθούν τους μαθητές να γνωρίσουν τα μνημεία.

Με τη βοήθεια του πλούσιου υλικού παρακινείτε τους μαθητές να τα περιεργαστούν, να εντοπίσουν και να περιγράψουν τα χαρακτηριστικά τους, κυρίως αυτά που τα καθιστούν ιδιαίτερα σημαντικά.

Με βάση τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα της ομάδας οργανώστε συζητήσεις και επισκέψεις σε ένα ή περισσότερα μνημεία. Αφιερώστε χρόνο στη γνωριμία με τα μνημεία. Ανακαλέστε μνημεία στην περιοχή σας, στα οποία η σχολική τάξη έχει πρόσβαση, για σύγκριση και εποικοδομητικό διάλογο.

3ο ΒΗΜΑ

Εμβαθύνω

Για την εμβάθυνση σε επιμέρους ενότητες προτείνεται η χρήση του **έντυπου υλικού** του φακέλου, ανά μνημείο ή ανά θεματική ενότητα, καθώς και η αξιοποίηση του **ιστοτόπου**.

Συνδυάστε το αφιέρωμα με σχολική επίσκεψη σε αρχαιολογικό χώρο, μνημείο ή μουσείο, σε ένα ή περισσότερα από αυτά που παρουσιάζονται στο φάκελο, αλλά και σε τοπικά μνημεία στα οποία υπάρχει πρόσβαση της σχολικής ομάδας.

Γνωρίστε καλύτερα τα μνημεία, τα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους του τόπου σας.

**ΠΑΙΞΤΕ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΕ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΑΣ!**

4ο ΒΗΜΑ

Επαληθεύω

Για την ολοκλήρωση κάθε βήματος αξιοποιείτε τις προτάσεις δραστηριοτήτων στον **οδηγό για τον εκπαιδευτικό**, τα παιχνίδια και τα **ψηφιακά έντυπα** δραστηριοτήτων στον **ιστότοπο**: «Μαθαίνω για την UNESCO – Αποκρυπτογραφώ τα Μνημεία», «Ανακαλύπτω τα Μνημεία» και «Εξερευνώ τα Μουσεία».

Αξιοποίηση του υλικού... στα γρήγορα

Ο εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να επιλέξει να παρουσιάσει και να επισκεφθεί ένα **συγκεκριμένο μνημείο**, που σχετίζεται με τα ενδιαφέροντα της ομάδας, αφιερώνοντας λιγότερες διδακτικές ώρες στην γνωριμία με το μνημείο και την προετοιμασία της επίσκεψης.

* Παρέχεται ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του υλικού στον ιστότοπο.

1ο ΒΗΜΑ

Προετοιμάζω την επίσκεψη

Μελετήστε τον **οδηγό για τον εκπαιδευτικό** και το **έντυπο παρουσίασης** του συγκεκριμένου μνημείου, που παρέχουν το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο. Κατακτήστε την ορολογία που σχετίζεται με το θέμα με τη βοήθεια των προτεινόμενων δραστηριοτήτων στο έντυπο και στον **ιστότοπο**.

Παρακολουθήστε την **ταινία μικρού μήκους** μαζί με τη σχολική ομάδα.

Εξηγήστε τη χρήση του **εντύπου** του μνημείου στην ομάδα:

- Παρατηρήστε μαζί τις φωτογραφίες και το πλούσιο εικονογραφικό υλικό και ανακαλύψτε τα στοιχεία που παρέχουν.
- Σχολιάστε τους αριθμούς και βρείτε την πραγματική πληροφορία που κρύβεται πίσω από αυτούς.
- Μετατρέψτε τους αριθμούς στον σύγχρονο τρόπο μέτρησης.
- Αξιολογείστε το μνημείο και τα ευρήματα και με βάση την τεχνολογία και τις επιστήμες της εποχής του.
- Ανατρέξτε στο χρονολόγιο και δείτε συνοπτικά την εξέλιξη του μνημείου.
- Ανακαλύψτε ενδιαφέρουσες πληροφορίες.
- Αξιοποιήστε το ψηφιακό βοηθητικό υλικό και ειδικά το πρόσθετο ψηφιακό έντυπο **«Διαβάζοντας μια πόλη από το Α ως το Ω»**.

2ο ΒΗΜΑ

Κατά την επίσκεψη:

Χρησιμοποιήστε την εικονογραφημένη ιστορία (ή την αφήγησή της στον ιστότοπο) για να προσελκύσετε το ενδιαφέρον των μαθητών. Περιηγηθείτε στο χώρο ακολουθώντας τα βήματα της εικονογραφημένης ιστορίας.

Παρατηρήστε καλύτερα και από κοντά ό,τι προκάλεσε εντύπωση στους μαθητές κατά την προετοιμασία. Το **έντυπο** θα σας φανεί χρήσιμο και κατά την επίσκεψη. Μοιραστείτε ενδιαφέρουσες πληροφορίες από το έντυπο (ή από άλλη πηγή) με τους μαθητές επί τόπου. Αξιοποιήστε τα σχετικά **φύλλα δραστηριοτήτων** από τον ιστότοπο.

**ΠΑΙΞΤΕ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΕ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΑΣ!**

3ο ΒΗΜΑ

Μετά την επίσκεψη

Ανακαλέστε την επίσκεψη, συζητήστε τις εντυπώσεις σας και διασκεδάστε στην τάξη με δημιουργικές δραστηριότητες. Δείτε σχετικά στον **οδηγό για τον εκπαιδευτικό** και στον **ιστότοπο**.

Οι λέξεις κρύβουν την αλήθεια

Κατανοώ τις βασικές έννοιες και...λύνω τον γρίφο των μνημείων

ΜΝΗΜΕΙΟ

Μνημεία θεωρούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά κάθε χώρας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

είναι το σύνολο των υλικών και των άυλων αγαθών που χαρακτηρίζουν τον πολιτισμό μίας ομάδας ή κοινωνίας, σε μία περιοχή, και κληροδοτείται από τις παλαιότερες γενιές στις νεότερες. Σε αυτήν περιλαμβάνονται:

- ο **υλικός πολιτισμός**, δηλαδή τα ακίνητα μνημεία, όπως δημόσια και ιδιωτικά κτήρια και τα κινητά μνημεία, όπως βιβλία, έργα τέχνης, εργαλεία, αντικείμενα καθημερινής χρήσης,
- ο **άυλος πολιτισμός**, όπως τα έθιμα και οι παραδόσεις, οι παραδοσιακές τεχνικές, η γλώσσα, ο χορός, η μουσική κλπ.
- και η **«φυσική» κληρονομιά**, που περιλαμβάνει σημαντικά φυσικά τοπία, φυσικά φαινόμενα και τη βιοποικιλότητα.

«Την πλάση οι αρχαίοι Έλληνες τη λέγανε Κόσμο, που θα πει στολίδι, μα ιδιαίτερα Κόσμο είπανε όσα βρίσκονται απάνου στη Γης και τη στολίζουνε σα να 'ναι το πλουμισμένο ρούχο της. Τον παλιόν καιρό οι κοπέλες κεντούσανε στα ρούχα τους ξόμπλια που παρασταίνανε αλλού τον Ουρανό με τ' άστρα, αλλού τη Γης με τα λουλούδια, αλλού τη Θάλασσα με τα ψάρια. Και τα πιο πολλά αγάλματα παρασταίνουνε αλληγορικά με πρόσωπα πότε τη Θάλασσα, πότε τον Ήλιο, πότε το Φεγγάρι κι άλλα.»

Φώτης Κόντογλου, Ο Αστρολάβος, 1935².

Ένας παγκόσμιος οργανισμός για μια παγκόσμια υπόθεση!

«Καθώς οι πόλεμοι ξεκινούν στο μυαλό των ανθρώπων, είναι στο μυαλό των ανθρώπων που πρέπει να κατασκευαστούν οι άμυνες της ειρήνης.»

Εισαγωγικό κεφάλαιο Καταστατικού
Ίδρυσης UNESCO, 1946.

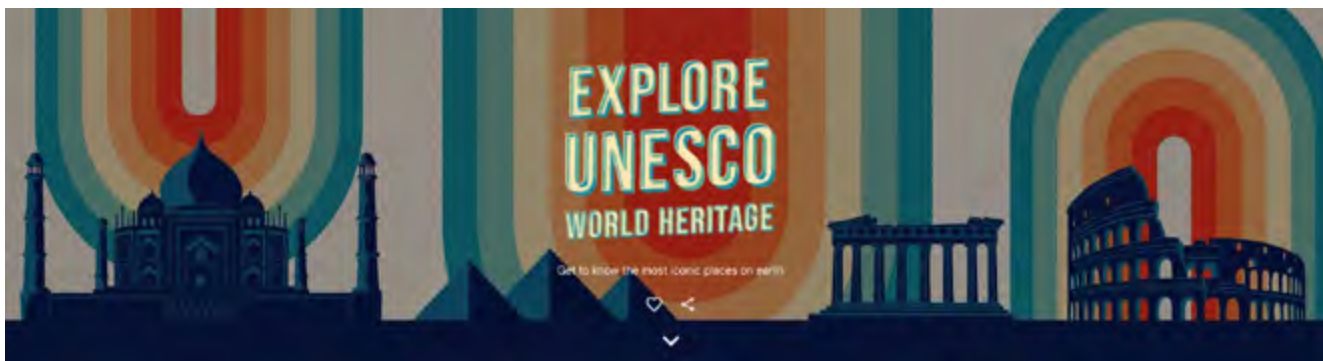
Γνωρίζω την UNESCO

Η φρίκη του Β΄ Παγκόσμιου Πόλεμου ανέδειξε την ανάγκη της ειρηνικής συμβίωσης των εθνών και της αποδοχής των διαφορετικών πολιτισμών. Έτσι, στις 16 Νοεμβρίου 1945, ιδρύεται ένας παγκόσμιος οργανισμός, η UNESCO.

Η UNESCO είναι ένας από τους 15 εξειδικευμένους φορείς του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) που υπηρετούν και εκπληρώνουν ποικίλα καθήκοντα. Δραστηριοποιείται με έδρα το Παρίσι σε όλον τον κόσμο και προωθεί την αλληλεγγύη της ανθρωπότητας με τον σεβασμό και τη συνεργασία των εθνών στην Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό και τις Επιστήμες, όπως φανερώνει το ακρωνύμιό της **United Nations Educational Scientific and Cultural Organization**.

Έμβλημά της είναι η πρόσοψη ενός αρχαίου ελληνικού ναού (εμπνευσμένου από τον Παρθενώνα), τη θέση των δωρικών κιόνων του οποίου κατέχουν τα αρχικά του ονόματός της³.

Η προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς έχει ως σκοπό να αφυπνίσει τις τοπικές κοινωνίες σε κάθε άκρη της γης για τον σπουδαίο ρόλο που αυτές παίζουν στις ζωές τους και να τις ευαισθητοποιήσει για το εύθραυστο αυτής της κληρονομιάς, ώστε να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την προστασία και τη συντήρησή της.

Μία σύμβαση σταθμός

Η αναγνώριση της αξίας της Παγκόσμιας Κληρονομιάς

Χαρακτηριστικό δείγμα της παγκόσμιας δραστηριοποίησης για τη διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, αποτελεί η Σύμβαση σχετικά με την προστασία του παγκόσμιου πολιτισμού και της φυσικής κληρονομιάς, που υπογράφηκε στο Παρίσι κατά τη Γενική Διάσκεψη της UNESCO το 1972.

Η έννοια της Εξέχουσας Παγκόσμιας Σημασίας

Η Σύμβαση του 1972 θεσμοθέτησε έναν «**Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς**» (World Heritage List–WHL), στον οποίον έκτοτε περιλαμβάνονται ακίνητα μνημεία, πολιτιστικά και φυσικά, τα οποία θεωρούνται αναντικατάστατα και έχουν «**Εξέχουσα Παγκόσμια Σημασία**» (Outstanding Universal Value–OUV).

Μέχρι το 2004, τα κριτήρια επιλογής διακρίνονταν σε δύο ομάδες: Πολιτιστικά και Φυσικά. Σήμερα, δεν υπάρχει διάκριση των δέκα κριτηρίων σε κατηγορίες, και τα μνημεία μπορούν να ενταχθούν στον Κατάλογο ως πολιτιστικά, φυσικά ή μικτά. Τα κριτήρια αναθεωρούνται συστηματικά για να ανταποκρίνονται στις αντιλήψεις της σύγχρονης εποχής.

Αφότου ένα μνημείο ενταχθεί στον Κατάλογο, η τιμή και η αναγνώριση είναι διεθνής. Γι' αυτό και η ένταξη συνεπάγεται σημαντικές υποχρεώσεις για τους φορείς που το διαχειρίζονται. Μία από αυτές είναι η σήμανση των χώρων με ειδική πινακίδα της UNESCO.

Το έμβλημα του καταλόγου μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς υπενθυμίζει την αποδοχή, τον σεβασμό στον πολιτισμό του άλλου και την ανάγκη να τον προστατεύσουμε.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της Σύμβασης για την Παγκόσμια Κληρονομιά

Υποχρεώσεις

Οι φορείς διαχείρισης είναι επίσης υποχρεωμένοι:

- να φροντίζουν για τη συντήρηση του μνημείου και να διασφαλίζουν τη βιώσιμη διαχείρισή του.
- να σέβονται την ιστορία του και να αναδεικνύουν τις αξίες που αντιπροσωπεύει.

Προνόμια

- Η αναγνώριση του μνημείου ως Παγκόσμια Κληρονομιά.
- Διεθνείς συνεργασίες και έρευνες.
- Διεθνής προβολή του μνημείου και τουριστική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.
- Αυξημένη προστασία και συντήρηση.
- Δυνατότητα ένταξης στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς σε Κίνδυνο και διεθνής κινητοποίηση σε περίπτωση απειλής.

Η Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς εισάγει ορισμένες πολύ σημαντικές έννοιες:

1. Την παγκόσμια διάσταση της κληρονομιάς.
2. Τη διάκριση σε φυσική και πολιτιστική, αλλά συγχρόνως την κοινή αντιμετώπισή τους ως «κληρονομιάς».
3. Τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις των κρατών-μελών που υπογράφουν τη Σύμβαση.
4. Την ανάγκη στενής συνεργασίας μεταξύ των εθνών για την προστασία της παγκόσμιας κληρονομιάς.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Η Παγκόσμια Κληρονομιά συνδέθηκε εξ αρχής με την επιτυχημένη διάσωση των ναών στο Abu Simbel στην Αίγυπτο τη δεκαετία του '60. Όμως, υπάρχουν και περιπτώσεις που μνημεία απεντάχθηκαν από τον **Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς**⁴!

Οι υπέροχοι ναοί του Abu Simbel, μετά τη μεταφορά τους, βρίσκονται στο χωριό Nubian στη νότια Αίγυπτο.

Η αποστολή διάσωσης των ναών του Abu Simbel ξεκίνησε το 1964 από τους πιο εξειδικευμένους αρχαιολόγους και μηχανικούς υπό την αιγίδα της UNESCO.

Ο δεκάλογος της αριστείας!

Ποια μνημεία έχουν «εξέχουσα παγκόσμια σημασία»;

Κάθε μνημείο που εντάσσεται στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO πληρεί ένα ή περισσότερα από τα δέκα καθορισμένα κριτήρια:

Κριτήριο i

Αποτελεί **αριστούργημα της ανθρώπινης δημιουργικής διάνοιας**.

Κριτήριο ii

Παρουσιάζει σημαντική ανταλλαγή ανθρώπινων αξιών σε ένα χρονικό διάστημα ή σε μια πολιτισμική περιοχή του κόσμου, όσον αφορά σε εξελίξεις στην **αρχιτεκτονική** ή την **τεχνολογία**, τις μνημειακές τέχνες, την πολεοδομία ή τον σχεδιασμό τοπίου.

Κριτήριο iii

Αποτελεί μοναδική ή τουλάχιστον εξαιρετική μαρτυρία για κάποια πολιτισμική παράδοση ή έναν **πολιτισμό που επιβιώνει μέχρι σήμερα ή έχει εξαφανιστεί**.

Κριτήριο iv

Αποτελεί σημαντικό παράδειγμα τύπου κτηρίου, αρχιτεκτονικού ή τεχνολογικού συνόλου ή τοπίου που εκπροσωπεί σημαντική ή **σημαντικές φάσεις της ανθρώπινης ιστορίας και δημιουργίας**.

Κριτήριο v

Αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα ενός παραδοσιακού οικισμού, αξιοποίησης της γης ή της θάλασσας, που να είναι αντιπροσωπευτικό ενός (ή περισσότερων) πολιτισμού ή **αλληλεπίδρασης του ανθρώπου με το περιβάλλον**, ιδιαίτερα όταν αυτό έχει καταστεί ευάλωτο υπό την πίεση μη αναστρέψιμων αλλαγών.

Κριτήριο vi

Συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με **γεγονότα ή ζωντανές παραδόσεις, ιδέες ή αντιλήψεις**, ή με καλλιτεχνικά ή λογοτεχνικά έργα εξέχουσας παγκόσμιας σημασίας.

Κριτήριο vii

Περιλαμβάνει **φυσικά φαινόμενα** ή περιοχές εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς και αισθητικής σημασίας.

Κριτήριο viii

Αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα που αντιπροσωπεύει σημαντικά στάδια της **ιστορίας της γης**, όπως καταγραφή ζωής, σημαντικές γεωλογικές διαδικασίες σε εξέλιξη, ενδεικτικές της γεωμορφολογίας ή σημαντικών φυσιογραφικών γνωρισμάτων.

Κριτήριο ix

Αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα σημαντικών οικολογικών και βιολογικών διαδικασιών στην εξέλιξη και την ανάπτυξη της γης, των υδροβιότοπων και **κοινοτήτων ζώων και φυτών**.

Κριτήριο x

Περιλαμβάνει τους πιο σημαντικούς και **αντιπροσωπευτικούς οικοτόπους** για διατήρηση της επιτόπιας βιολογικής ποικιλομορφίας, ανάμεσά τους και αυτούς που περιλαμβάνουν απειλούμενα είδη εξαιρετικής παγκόσμιας σημασίας από επιστημονική άποψη ή για λόγους διατήρησης.

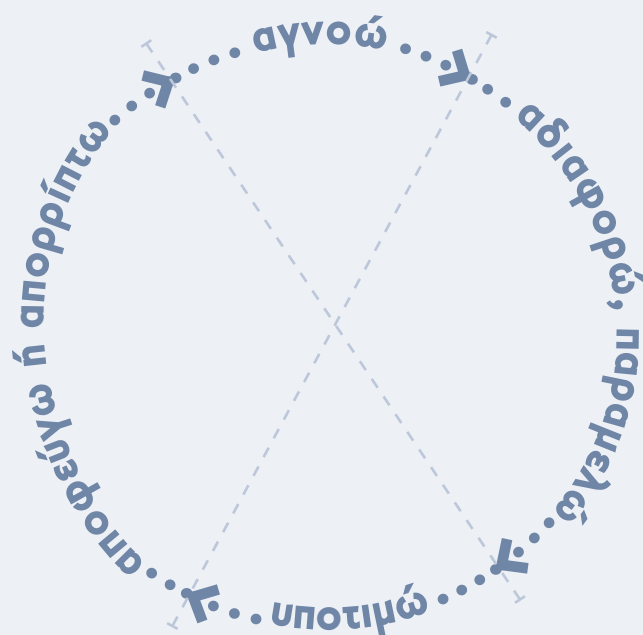
Ο Κατάλογος των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς συμβάλλει στην αποδοχή και τον σεβασμό των πολιτισμών όλου του πλανήτη και εμπλουτίζεται διαρκώς.

Δεν υπάρχει κληρονομιά χωρίς κληρονόμους!

Ο φαύλος κύκλος

Στον αντίποδα του «ενάρετου κύκλου» είναι ο «φαύλος κύκλος», ο οποίος ενεργοποιείται όταν...

«Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να λες «εγώ, εγώ
μονάχος μου θα σώσω τον κόσμο.
Αν χαθεί, εγώ θα φταίω»

Νίκος Καζαντζάκης, *Ασκητική*, 1927.

Ο ενάρετος κύκλος της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά βρίσκεται στα χέρια μας. Όλοι έχουμε την ευθύνη να την προστατέψουμε, για να την παραδώσουμε στις επόμενες γενιές. Ο κύκλος της πολιτιστικής κληρονομιάς απεικονίζει με απλό τρόπο πώς μία θετική ενέργεια οδηγεί στην επόμενη, έτσι ώστε το παρελθόν και το παρόν να γίνει μέρος του μέλλοντος⁵.

Ο ΕΝΑΡΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΒΟΗΘΑ:

- Να αναπτύξετε νέες δεξιότητες που συμβάλλουν στην προστασία των μνημείων
- Να διαμορφώσετε υπεύθυνη στάση απέναντι στη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά
- Να σκέφτεστε, να κρίνετε, να προτείνετε, να παίρνετε αποφάσεις
- Να αποκτήσετε γνώσεις
- Να αναλάβετε δράση και να παίξετε ουσιαστικό ρόλο στη διάσωση και προβολή της κληρονομιάς της ανθρωπότητας
- Να συμβάλλετε στην παγκόσμια ειρήνη και συνεργασία μέσα από την αναγνώριση και το σεβασμό της διαφορετικότητας

Σχεδιάζουμε το μέλλον μας

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) ή Ηνωμένα Έθνη (ΗΕ) είναι ο μεγαλύτερος διεθνής οργανισμός στον κόσμο⁶. Ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 με έδρα τη Νέα Υόρκη και διαθέτει κεντρικά γραφεία στη Γενεύη, το Ναϊρόμπι, τη Βιέννη και τη Χάγη και σήμερα έχει 193 κράτη-μέλη. Παρέχει υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για τη διεθνή ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία των εθνών.

Στόχοι του ΟΗΕ

- Η διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και ασφάλειας
- Η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των εθνών
- Η συνεργασία για τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων, την ισότητα, την εξάλειψη της φτώχειας, των ασθενειών και του αναλφαριθτισμού
- Η συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος
- Η συνεργασία για την ενίσχυση του σεβασμού των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του Άλλου

UNITED NATIONS

Το έμβλημα των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) αναπαριστά τον κόσμο να περιβάλλεται από δύο κλαδιά ελιάς, που συμβολίζουν την ειρήνη.

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι το μονοπάτι που μας οδηγεί σε ένα κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, και σε έναν υγιή πλανήτη. Είναι επίσης μια πρόσκληση για αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο καθήκον από το να επενδύσουμε στην ευημερία των νέων.

António Guterres,
Γενικός Γραμματέας ΟΗΕ, Ομιλία 16-06-2018.

2 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΠΕΙΝΑ

3 ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

<https://unric.org/el/17-στόχοι-βιώσιμης-ανάπτυξης/>

Οι 17 Στόχοι για να αλλάξουμε τον κόσμο μας!

Το 2015, οι παγκόσμιοι ηγέτες που συμμετείχαν στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) ενέκριναν ομόφωνα την Ατζέντα 2030 για τη **Βιώσιμη Ανάπτυξη**. Αυτή περιλαμβάνει 17 στόχους, με την εφαρμογή των οποίων η ανθρωπότητα θα καταφέρει να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας και να σχεδιάσει ένα καλύτερο μέλλον για όλους, σε έναν υγιή πλανήτη.

6 ΚΑΘΑΡΟ
ΝΕΡΟ ΚΑΙ
ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

5 ΙΣΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

7 ΦΤΗΝΗ ΚΑΙ
ΚΑΘΑΡΗ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ

10 ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ
ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

13 ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ
ΤΟ ΚΛΙΜΑ

16 ΕΙΡΗΝΗ,
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΟΙ
ΘΕΣΜΟΙ

9 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ,
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

12 ΥΠΕΥΘΥΝΗ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

14 ΖΩΗ ΣΤΟ
ΝΕΡΟ

17 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΣΤΟΧΟΥΣ

4 ΠΟΙΟΤΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

8 ΑΞΙΟΠΡΕΠΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ

11 ΒΙΩΣΙΜΕΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

15 ΖΩΗ ΣΤΗ
ΣΤΕΡΙΑ

Ώρα για παιχνίδια!

Ανακαλύψτε το θέμα και κατανοήστε τις βασικές έννοιες

- Δείτε αναλυτικές προτάσεις και σχέδια παρουσί-
ασης του θέματος στο ψηφιακό έντυπο «**Μαθαίνω
για την UNESCO – Αποκρυπτογραφώ τα Μνημεία**»
και λάβετε δράση!
- Φτιάξτε **σταυρόλεξο** ή χρησιμοποιείτε το σταυ-
ρόλεξο στο ψηφιακό έντυπο και λύστε τον γρίφο!
- Κατανοήστε την ποικιλότητα και την πολυμορφία
της Παγκόσμιας Κληρονομιάς: Το βασικό εργαλείο
για να γνωρίσετε τα μνημεία της UNESCO είναι ο
ιστότοπος του Κέντρου Παγκόσμιας Κληρονομιάς.
- Γνωρίστε τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης
του ΟΗΕ με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού υλικού
του ΟΗΕ με **επιτραπέζιο παιχνίδι, παραμύθι** και άλ-
λες δράσεις!
- Διαβάστε στα ελληνικά το βιβλίο «Παιδικά παρα-
μύθια για ένα δικαιότερο κόσμο»

ΕΔΩ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ!

- Βοηθητικό υλικό – Ψηφιακά έντυπα:
<https://www.greekunescomonuments.gr>
- Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς:
whc.unesco.org
- Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης
του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών:
<https://unric.org/el/εκπαιδευτικό-υλικό-3/>
- Επιτραπέζιο παιχνίδι ΟΗΕ «Έχουμε
στόχους»:
<https://go-goals.org>
- Παιδικά παραμύθια για ένα δικαιότερο
κόσμο:
<https://sdgstorybook.com/list-of-chapters-gr>

Γνωρίστε τα μνημεία του τόπου σας

- Μάθετε πώς να προσεγγίσετε ένα μνημείο στο ψηφιακό έντυπο **«Μαθαίνω για την UNESCO – Αποκρυπτογραφώ τα Μνημεία»**
- Ετοιμάστε έναν **φάκελο** υποψηφιότητας!
- Υιοθετήστε μνημεία του τόπου σας.
- Ενημερώστε τις οικογένειες, τους φίλους, τους συμπολίτες σας!
- Δημιουργήστε πρωτότυπα έντυπα για μνημεία της περιοχής σας με κείμενα και εικόνες των μαθητών, αλλά και **ιστορίες, αφίσες ή κόμικ**.
- Δημιουργήστε **έργα τέχνης** εμπνευσμένα από τα μνημεία.
- Δημιουργήστε **ψηφιακό αφιέρωμα** σε μνημεία του τόπου σας στον ιστότοπο του σχολείου. Χρησιμοποιείτε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Σκηνοθετείστε **βιντεάκια**. Ανεβάστε **Insta-stories**, όπως φωτογραφίζω ένα μνημείο σε τέσσερις εποχές, κλπ.
- Οργανώστε **έκθεση** με τις δημιουργίες σας.

Γνωρίστε τα μνημεία του κόσμου

- Εμπνευστείτε από την ενότητα «Μνημειώδεις διάλογοι στην Ελλάδα και τον Κόσμο!» **Αδελφοποιθείτε** με σχολεία από περιοχές με παρόμοια μνημεία και ιστορική πορεία!
- Επισκεφτείτε «εικονικά» τα μνημεία της Παγκόσμιας Κληρονομιάς.
- Βρείτε και συζητήστε τις διαφορετικές πιθανές απαντήσεις στην αναζήτηση: Κορυφαία μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς / Top World Heritage Sites to Explore.

Θεατρικό παιχνίδι

- Παίξτε **παιχνίδια ρόλων**. Μεταμορφωθείτε σε αυτοκράτορες, ιστορικούς, περιηγητές, στρατηγούς, χωρικούς, αρχιτέκτονες και καλλιτέχνες και αφηγηθείτε τις εντυπώσεις σας από τα διάφορα μνημεία από την οπτική των σημαντικών μορφών που γνωρίσατε στα έντυπα.
- Αντιμετωπίστε ένα μνημείο ή αρχαιολογικό χώρο από διαφορετική ιδιότητα. Μεταμορφωθείτε σε κατοίκους, αρχαιολόγους, εμπόρους, τουρίστες, τοπικές αρχές, και συζητήστε για την προστασία και την αξιοποίησή του!

Ώρα για παιχνίδια!

Γνωρίστε τα Ελληνικά Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς

- Κάντε μια πρώτη γνωριμία με τα ελληνικά μνημεία του Καταλόγου Παγκόσμιας Κληρονομιάς με τις **Εκπαιδευτικές κάρτες**. Αξιοποιείτε τις με ποικίλους τρόπους! Μαντέψτε ποιο μνημείο απεικονίζεται! Συζητήστε διαφορετικούς συσχετισμούς ανάμεσα στα μνημεία (ανά χρονική περίοδο, γεωγραφική περιοχή, κριτήρια κατάταξης στον κατάλογο UNESCO, περιβαλλοντική αξία και οικολογία κλπ.)
- Δημιουργείτε δικά σας **επιτραπέζια παιχνίδια** χρησιμοποιώντας το πληροφοριακό υλικό και τις ιδέες που παρέχονται στον φάκελο και στον ιστότοπο. Εμπνευστείτε από τις διάφορες ενότητες και από τον ιστότοπο www.greekunescomonuments.gr
- Ξαναδείτε επιλεγμένα **λογοτεχνικά αποσπάσματα** μετά την επίσκεψη στο μνημείο και συγκρίνετέ τα με την εντύπωση που έκανε το μνημείο σε εσάς.
- Εξερευνήστε τον **ιστότοπο** www.greekunescomonuments.gr. Για τα υπόλοιπα μνημεία που δεν έχετε ήδη ανακαλύψει, δείτε το διαδραστικό χρονολόγιο και το διαδραστικό βίντεο, συζητήστε για αυτά, παίξτε παιχνίδια και απαντήστε σε ερωτήσεις-κουίζ.
- Ανακαλύψτε τη σχέση του πολιτιστικού με το φυσικό περιβάλλον! Με τη βοήθεια του ψηφιακού βοηθητικού εντύπου **«Πράσινες Πολιτιστικές διαδρομές στα ελληνικά μνημεία της UNESCO»!**
- Κατανοήστε πώς οργανώνεται μία πόλη και κατκτήστε τις δύσκολες λέξεις των μνημείων! Χρησιμοποιείτε το ψηφιακό έντυπο **«Διαβάζοντας μια πόλη από το Α ως το Ω»**
- Αξιοποιείτε τη φανταστική εικονογραφημένη αφήγηση στα έντυπα, παράλληλα με την ακουστική αφήγηση (Podcast) στην ιστοσελίδα, για να βιώσετε μία διαδρομή στο μνημείο την εποχή της ακμής του.
- **Εκτυπώστε** και χρησιμοποιείτε κατά την επίσκεψη σε μνημείο τα ψηφιακά έντυπα δραστηριοτήτων «Ανακαλύπτω τα μνημεία» και «Εξερευνώ τα μουσεία».

Διαθεματικές δραστηριότητες

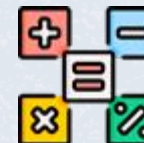
Γλώσσα και Λογοτεχνία

- Διαβάστε διηγήματα, σύντομες ιστορίες ή αποσπάσματα από λογοτεχνικά έργα, σε σχέση με ένα μνημείο επιλογής σας.
- Συγκρίνετε διαφορετικά κείμενα για ένα μνημείο μεταξύ τους: εξετάστε πότε γράφτηκαν, αλλά και την άποψη ή συναίσθημα που εκφράζει κάθε συγγραφέας. Εκφράστε τη δική σας άποψη.
- Γράψτε θεατρικό έργο ή σύντομη ιστορία, με έμπνευση από ένα μνημείο που μελετάτε ή επισκεφθήκατε.
- Μετά την επίσκεψη σε ένα μνημείο γράψτε ένα άρθρο για αυτό.
- Γράψτε ένα άρθρο για τη σημασία και την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής ταυτότητας.
- Συγγράψτε ενημερωτικά φυλλάδια για ένα μνημείο, απευθυνόμενα σε διαφορετικό κοινό: ευρύ κοινό, αλλοδαπούς, νέους, άτομα με αναπηρία. Βρείτε συνθήματα που να προκαλούν το ενδιαφέρον των επισκεπτών.

Ιστορία

- Επισκεφθείτε ένα μνημείο και εντάξτε το στον ιστορικό ορίζοντα.
- Μελετήστε μία συγκεκριμένη περίοδο και εξερευνήστε μνημεία στην Ελλάδα, αλλά και σε όλον τον κόσμο, που σχετίζονται με αυτήν την περίοδο.
- Χρησιμοποιείτε παιχνίδια ρόλων, για να γίνει κατανοητή η ζωή των ανθρώπων στο παρελθόν. Τι είδους άνθρωποι περιδιάβαιναν στους χώρους που σήμερα είναι μνημεία;
- Συζητήστε με φίλους ή συμμαθητές από άλλες χώρες και μάθετε για τον δικό τους πολιτισμό, κατά την εποχή που μελετάτε.
- Συζητήστε με φίλους ή συμμαθητές από άλλες χώρες για σημαντικά μνημεία της χώρας τους.

Μαθηματικά

- Συλλέξτε αριθμητικά και στατιστικά στοιχεία σχετικά με την UNESCO και συζητήστε για αυτά.
- Φτιάξτε διαγράμματα, πίνακες ή στατιστικές με τα αριθμητικά στοιχεία που θα βρείτε.
- Μελετήστε τα αριθμητικά στοιχεία για ένα ή περισσότερα μνημεία. Μετατρέψτε τα σε σύγχρονες μονάδες μέτρησης. Ανακαλύψτε το νόημα που κρύβεται πίσω από τους αριθμούς!
- Συγκρίνετε τα μεγέθη! Κατασκευάστε μακέτες των κτηρίων στην ίδια κλίμακα.

Διαθεματικές δραστηριότητες

Φυσικά /Μελέτη Περιβάλλοντος/ Διαθεματική Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

- Αναζητήστε περισσότερες πληροφορίες για τη χλωρίδα και την πανίδα γύρω από κάθε μνημείο που μελετάτε ή επισκέπτεστε. Συγκρίνετε τα στοιχεία.
- Εξερευνήστε και φωτογραφίστε το περιβάλλον γύρω από κάθε μνημείο που μελετάτε ή επισκέπτεστε. Ετοιμάστε εικονογραφημένο κατάλογο φυτών, δέντρων, ζώων, εντόμων κλπ. Συγκρίνετε τα στοιχεία.
- Διεξάγετε έρευνα με ερωτηματολόγιο ή συνέντευξη για ένα μνημείο. Ρωτήστε τη γνώμη των επισκεπτών, των κατοίκων και των εργαζόμενων για διάφορα θέματα. Έχουν όλοι την ίδια γνώμη;
- Μελετήστε το φυσικό περιβάλλον γύρω από ένα μνημείο. Αναγνωρίστε τους περιβαλλοντικούς κινδύνους για την διατήρηση ενός μνημείου.
- Εξερευνήστε το μνημείο σε σχέση με το περιβάλλον γύρω του. Συγκρίνετε την παρούσα κατάσταση με το παρελθόν και εξετάστε αν βρίσκονται σε αρμονική ή ανταγωνιστική σχέση.
- Διερευνήστε αν η ιστορία και η παρούσα κατάσταση του μνημείου έχει ως αποτέλεσμα τοπικό, εθνικό ή διεθνή τουρισμό. Συζητήστε τις αρνητικές και θετικές συνέπειες του τουρισμού για το μνημείο και για τον τόπο.
- Επιλέξτε μνημεία πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς σε όλον τον κόσμο. Γνωρίστε τις χώρες σε διαφορετικά μέρη της γης, παρατηρήστε τη γεωμορφολογία. Συζητήστε το ρόλο του φυσικού περιβάλλοντος στην εξέλιξη των διαφορετικών πολιτισμών.
- Ενημερωθείτε για την κατάσταση σε διαφορετικές χώρες στον κόσμο, π.χ. πολεμικές συγκρούσεις, φυσικές καταστροφές, οικονομική κατάσταση. Παρακολουθήστε τις εξελίξεις ανά περιοχή και συγκεντρώστε τις σχετικές αναφορές σε εφημερίδες, διαδικτυο κλπ. Σκεφτείτε πώς επηρεάζεται η Πολιτιστική Κληρονομιά.

Εικαστικά

- Χρησιμοποιείτε φωτογραφίες και πληροφορίες των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς για να διδάξετε Ιστορία της Τέχνης.
- Φωτογραφίστε, ζωγραφίστε ή σχεδιάστε τα μνημεία. Οργανώστε έκθεση και παρουσιάστε τα έργα!
- Κατασκευάστε μακέτες των μνημείων.
- Κατασκευάστε επιτραπέζιο παιχνίδι για ένα ή περισσότερα μνημεία.
- Σχεδιάστε αφίσες, ενημερωτικό φυλλάδιο! Δημιουργήστε βίντεο ή άλλο ψηφιακό υλικό για την ενημέρωση και την προβολή ενός ή περισσότερων μνημείων!

Ξένες Γλώσσες

- Διαβάστε ξενόγλωσσα αφιερώματα στα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς. Συγκρίνετε με αντίστοιχα στην ελληνική γλώσσα.
- Βρείτε ή μεταφράστε σημαντικές λέξεις σε διάφορες γλώσσες, όπως: μνημείο, πολιτισμός, πολιτιστική κληρονομιά, κόσμος, παγκοσμιότητα, παγκόσμια σημασία, ειρήνη, σεβασμός, φυσική κληρονομιά, περιβάλλον, ισότητα.
- Συνεργαστείτε με σχολεία σε όλον τον κόσμο. Παρουσιάστε την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου σας και μάθετε για την δική τους. Ανταλλάξτε απόψεις για θέματα σχετικά με την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Σε περίπτωση εκπαιδευτικού ταξιδιού εκτός Ελλάδος, προετοιμαστείτε για την επίσκεψη σε σημαντικά μνημεία του τόπου.
- Κάντε ψηφιακό αφιέρωμα σε μνημεία του τόπου σας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε ξένα γλώσσα, για να τα γνωρίσουν οι αλλοδαποί.
- Μεταφράστε ενημερωτικό υλικό για το μνημείο σε άλλες γλώσσες.

Πληροφορική

- Επισκεφθείτε τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Αξιοποιήστε το διαθέσιμο ηλεκτρονικό υλικό και τις δραστηριότητες.
- Ενημερωθείτε για σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΗΕ και η UNESCO.
- Ενημερωθείτε για τα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο. «Ταξιδέψτε» σε μακρινά μνημεία με τις νέες τεχνολογίες.
- Προβάλετε τα μνημεία του τόπου σας στην ιστοσελίδα του σχολείου. Συγγράψτε άρθρα, ανεβάστε φωτογραφίες, δημιουργήστε ταινίες, αφίσες, παιχνίδια και ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς με θέμα εμπνευσμένο από το μνημείο που προτιμάτε.
- Σχεδιάστε το δικό σας ιστολόγιο για ένα ή περισσότερα μνημεία.
- Οργανώστε έκθεση με έργα ψηφιακής ζωγραφικής, εμπνευσμένα από τα μνημεία.

Θρησκευτικά

- Μελετήστε θρησκευτικά μνημεία διαφορετικών ιστορικών περιόδων στην Ελλάδα!
- Αναζητήστε Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς σε όλον τον κόσμο που σχετίζονται με διαφορετικές θρησκείες και πολιτισμούς. Παρατηρήστε ομοιότητες και διαφορές, για παράδειγμα σε σχέση με την τοποθεσία τους, την αρχιτεκτονική, τη διακόσμηση και τους συμβολισμούς.

Διαθεματικές συνδέσεις

Το εκπαιδευτικό υλικό του φακέλου είναι συμβατό με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ).

Ως προς το γνωστικό αντικείμενο, το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να συνδεθεί με πολλά μαθήματα των τάξεων στις οποίες απευθύνεται. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

Δ΄, Ε΄ ΚΑΙ ΣΤ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	Α΄, Β΄, Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Αγγλικά Ε΄, ΣΤ΄	Αρχαία Γλώσσα Α΄, Β΄, Γ΄
Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε΄, ΣΤ΄	Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Α΄, Β΄, Γ΄
Γεωγραφία Ε΄, ΣΤ΄	Αρχαία Κείμενα Α΄, Β΄
Διαθεματική Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	Γεωγραφία Α΄, Β΄, Γ΄
Εικαστικά Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄	Διαθεματική Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
Θεατρική Αγωγή Ε΄ και ΣΤ΄	Εικαστικά Α΄, Β΄, Γ΄
Θρησκευτικά Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄	Θρησκευτικά Α΄, Β΄
Ιστορία Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄	Ιστορία Α΄, Β΄, Γ΄
Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή ΣΤ΄	Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄
Μελέτη Περιβάλλοντος Δ΄	Μαθηματικά Β΄
Μουσική Ε΄	Νέα Ελληνικά–Γλώσσα
Νέα Ελληνικά–Γλώσσα Ε΄, ΣΤ΄	Νέα Ελληνικά Κείμενα Α΄, Β΄
Πληροφορική	Οικιακή Οικονομία Β΄
Φυσικά Ε΄	Πληροφορική

σημειώσεις

1. Η δράση υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της πράξης «Ελλάδα και UNESCO: Παραγωγή παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη χώρων και μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς στην ελληνική επικράτεια» (κωδ. ΟΠΣ 5010662) ΕΣΠΑ 2014–2020, στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Στόχος της πράξης είναι η παρουσίαση στην εκπαιδευτική κοινότητα και η ανάδειξη τους με τον σχεδιασμό πρότυπων εκπαιδευτικών εργαλείων, ως μέσο ενίσχυσης της διδασκαλίας των μαθητών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
2. Σχολικό βιβλίο Γλώσσα Ε', Ενότητα Α. Εμείς και η φύση.
3. Πηγή: Η Ουνέσκο και ο ρόλος της – Η Ελλάδα στην Ουνέσκο (mfa.gr)
4. Τα τρία μνημεία που απεντάχθηκαν επίσημα από τον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς είναι: Το Κέντρο Προστασίας Άγριας Ζωής στην Αλ Wusta στο Ομάν, όπου διαβίει ο αραβικός όρυγας (είδος αντιλόπης, γαζέλα), η κοιλάδα του ποταμού Έλβα στη Δρέσδη Γερμανίας και το εμπορικό και ναυτιλιακό κέντρο της πόλης Λίβερπουλ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Μερική απένταξη έγινε στην κήρυξη της πόλης Kutaisi στη Γεωργία, καθώς απεντάχθηκε ο καθεδρικός ναός Bagrati, αλλά παρέμεινε ο καθεδρικός ναός Selati. Σε όλα αυτά τα μνημεία έγιναν μεγάλες σύγχρονες παρεμβάσεις που θεωρήθηκε ότι αλλοίωσαν τον χαρακτήρα και την αυθεντικότητά τους. Βλ. και <https://whc.unesco.org/en/list?delisted=1>
5. Βλ. πρώτη αναφορά στον κύκλο της πολιτιστικής κληρονομιάς: Thurley Simon, «Into the future. Our Strategy for 2005–2020», στο *Conservation Bulletin[English Heritage]*, 2005, 49. (Heritage Cycle © Simon Thurley)
6. Για τον ΟΗΕ βλ. <https://www.un.org/en/> και <https://unric.org/el/>

βιβλιογραφία

Γενική Βιβλιογραφία:

Pateraki Irene, Scimeca Santi (επιμ.), 2018, *Learning from the past, designing our future: Europe's cultural heritage through eTwinning*. Central Support Service for eTwinning, 2019

Sraml Gonzalez J., *Trends in practical cultural heritage learning in Europe*, 2012

UNESCO, *Convention concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage*, 1972

UNESCO, *World Heritage in Young Hands: to know, cherish and act*, 2002

Ειδική βιβλιογραφία:

Batisse M., Bolla G., *L'invention du "patrimoine Mondial" Club Histoire – Association des anciens fonctionnaires de l'UNESCO*, 2003

European Commission, *Towards an integrated approach to cultural heritage for Europe*, 2014, http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/2014-heritage-communication_en.pdf,

ICOMOS, *International Cultural Tourism Charter. Principles And Guidelines For Managing Tourism At Places of Cultural and Heritage Significance*, ICOMOS International Cultural Tourism Committee, 2002.

UNESCO, *All Different, All Unique*, 2004

UNESCO, *Managing Cultural World Heritage*, 2013

UNESCO, *Engaging Local Communities*, 2014

UNESCO, *World Heritage in Europe Today*, 2016

Πηγές στο διαδίκτυο:

Για τους 17 βιώσιμους στόχους βλ. <https://www.youtube.com/watch?v=zt7l1Ky4-gQ>

Για εκπαιδευτικό υλικό βλ. <https://whc.unesco.org/en/educationkit/#downloadkit>
<https://whc.unesco.org/en/educationkit/>

Βίντεο για 14 μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς: <https://whc.unesco.org/en/patrimonito/>

Εκπαιδευτικά διαδικτυακά παιχνίδια UNESCO για εφήβους βλ. <https://mgiep.unesco.org/gamesforpve>

ASSOCIATED SCHOOLS PROJECT NETWORK (ASPnet)
<http://www.unesco.org/education/asp>

INTERNATIONAL COUNCIL OF MUSEUMS (ICOM)
<http://www.icom.org>

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES (ICOMOS)
<http://www.icomos.org>

INTERNATIONAL CENTRE FOR THE STUDY OF THE PRESERVATION AND THE RESTORATION OF CULTURAL PROPERTY (ICCROM)

<http://www.iccrom.org>

INTERNET RESOURCES FOR HERITAGE CONSERVATION
<http://www.cr.nps.gov/ncptt/irg/>

ORGANIZATION OF WORLD HERITAGE CITIES (OWHC)
<http://www.ovpm.org>

UNESCO WORLD HERITAGE CENTRE
<http://www.unesco.org/whc/>
e-mail: wh-info@unesco.org

WORLD HERITAGE JOURNEYS
<https://visitworldheritage.com/en/eu/>

WORLD HERITAGE LIST
<http://www.unesco.org/whc/nwhc/pages/sites/main.htm>

WORLD CONSERVATION UNION (IUCN)
<http://www.iucn.org>

ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΙΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

στα ελληνικά μνημεία unesco

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

- Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων,
- Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
- Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ISBN 978-960-386-607-7